

APSTIPRINĀTA

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2012. gada 19. jūnija lēmumu Nr. 75

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2012. gada 28. decembra lēmumu Nr. 163

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2013. gada 11. aprīļa lēmumu Nr. 79

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2013. gada 16. augusta lēmumu Nr. 150

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2013. gada 14. novembra lēmumu Nr. 194

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2014. gada 6. februāra lēmumu Nr. 40

GROZĪJUMI

ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2014. gada 3. jūlija lēmumu Nr. 132

GROZĪJUMI

Ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes

2014. gada 28. augusta lēmumu Nr. 172

**ELEKTRONISKO PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU NOZARES
ATTĪSTĪBAS NACIONĀLĀ STRATĒGIJA 2012.–2017.
GADAM**

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome pēc konsultācijām ar nozarē iesaistītajām pusēm un atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumam ir pieņēmusi šo Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālo stratēģiju 2012.–2017.gadam kā ārējo normatīvo aktu.

Pamatnostādnes

1. Attīstīt Latvijas demokrātiju, tiesisko valsti un pilsonisko līdzdalību.
2. Veicināt valstisko apziņu, latviešu kultūras identitāti, Latvijas reģionālās identitātes un eiropesisko identitāti.

Saistošie valsts stratēģiskie politikas plānošanas dokumenti

1. Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas 2006.–2015. gadam „Nacionāla valsts”.
2. Latvijas Republikas elektronisko sakaru nozares pamatnostādnes 2011.–2016. gadam.
3. Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.–2018. gadam.
4. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam.
5. Nacionālās drošības koncepcija.
6. Koncepcija par jauna Latvijas elektroniskā sabiedriskā medija izveidi.
7. Koncepcija „Nākamās paaudzes tīklu attīstības koncepcija 2013.–2020. gadam”.

8. Konceptcija „Par zemes ciparu televīzijas programmu izplatīšanu no 2014. gada”.
9. Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.

Izmantotie saīsinājumi un termini

Saīsinājums, termins	Skaidrojums
NEPLP	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
EPLL	Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums
Direktīva	Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva
Konceptcija	Konceptcija par jauna Latvijas elektroniskā sabiedriskā medija izveidi
ES	Eiropas Savienība
EPL	Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi
LR	Latvijas Radio
LTV	Latvijas Televīzija
MK	Ministru kabinets
SKP	Sabiedriskā konsultatīvā padome

Mērķi

1. Programmu saturs kvalitāte un konkurētspēja Latvijas jurisdikcijā esošiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, kas izplata Latvijā veidotu saturu.
2. Vienlīdzīgi ietvarnoteikumi nozarē.
3. Sabiedrisko mediju stiprināšana un reforma, palielinot sabiedrisko mediju lomu nacionālās kultūras identitātes stiprināšanā un latviešu valodas, ieskaitot latgaliešu valodas, lietošanā.

4. Informācijas telpas latviešu valodā un nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu apraides visā Latvijas teritorijā, it īpaši austrumu pierobežā, nodrošināšana.
5. Latvijas jurisdikcijā esošo elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu dažādības sekmēšana.
6. Nacionālā, respektīvi, Eiropas Savienības elektronisko mediju tirgus stiprināšana.

Uzdevumi

1. Jauna sabiedriskā medija izveide

Saskaņā ar Latvijas Republikas elektronisko sakaru nozares pamatnostādņiem 2011.–2016. gadam, kur definēts uzdevums izveidot jaunu Latvijas sabiedrisko mediju, kas darbosies trīs galvenajās tehnoloģiskajās platformās – radio, televīzija un internets, NEPLP paredzējusi īstenot izstrādāto koncepciju par jauna Latvijas elektroniskā sabiedriskā medija izveidi, uzsākot pakāpenisku jauna vienota Latvijas sabiedriskā medija veidošanu.

Pirms jauna elektroniskā sabiedriskā medija ieviešanas jāveic detalizētu finanšu analīzi, situācijas izpēti un tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādi un projektu portfeļa izveidi 2012.–2013. gadā. Aktivitāšu plāns izvēlētā modeļa izstrādei un ieviešanai paredz 2012. gada 3. ceturksnī sākt un 2013. gada 2. ceturksnī pabeigt detalizētu situācijas izpēti, kas noteiktu projekta īstenošanai nepieciešamās finanses un darbības katrā no plāna posmiem.

2012. gada otrajā pusē paredzēts izstrādāt:

- sabiedriskā pasūtījuma un satura veidošanas un izplatīšanas modeli;
- pārvaldības modeli un finansēšanas modeli, ieskaitot sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa tiesisko statusu un ES

struktūrfondu izmantošanas plānu un mediju izglītības sistēmas izmaiņas;

- arhīva nodrošināšanas modeli;
- tehnoloģiskās platformas arhitektūru.

2013. gada pirmajā pusē paredzēts izstrādāt:

- sabiedriskā EPL investīciju projektu portfeli;
- tehniski ekonomisko pamatojumu.

Jaunu Latvijas sabiedrisko elektronisko mediju paredzēts izveidot līdz 2018. gadam, sākot ar daļēju sabiedriskā medija konverģenci. Jauna sabiedriskā elektroniskā medija izveides mērķi:

- satura izcilība un kvalitāte;
- laikā un telpā universālu lietošanas iespēju nodrošinājums sabiedrībai kopumā un atsevišķām grupām un indivīdiem;
- medija darbības caurskatāmība un sabiedrības līdzdalība tā pārvaldē, uzraudzībā un satura attīstībā;
- finansējuma lietderīga izmantošana.

Īstenojot koncepciju, paredzēts veidot vienotu sabiedrisko mediju, kas uztur dialogu ar sabiedrību un veicina iedzīvotāju savstarpējo komunikāciju radio, televīzijas un interneta platformās, uzņemas atbildību par Latvijas informācijas un kultūras vides kvalitāti kopumā un ir atbildīgs par satura kvalitāti, sabiedrības aptvērumu un līdzdalību. Ieviešot koncepciju, paredzēts veikt būtiskas izmaiņas LTV un LR saturā un struktūrā, lai Latvijas iedzīvotājiem būtu nodrošināta piekļuve daudzveidīgai informācijai, kas nodrošina sabiedrības izmaiņu un norišu analītisku izvērtējumu un lēmumus, kuri veicina sabiedrības ilgtspēju. Tiek saglabāti LTV un LR zīmoli, nostiprināts programmu autonomais statuss gan redakcionālās neatkarības, gan finansējuma ziņā.

Sabiedriskā medija regulējums jāveido pēc principa – sabiedriskais plašsaziņas līdzeklis ir radīts sabiedrībai, to finansē sabiedrība un kontrolē sabiedrības pārstāvji. Jāīsteno sabiedriskā medija tiesiskā statusa maiņa, kā arī jāievieš sabiedrības līdzmaksājums sabiedriskā medija finansiālās neatkarības nodrošināšanai. Jānovērš interešu konflikta situācija, kurā viena un tā pati uzraudzības iestāde gan kontrolē visus EPL, gan īsteno valsts kā īpašnieka pilnvaras sabiedriskajos EPL.

2. Nepieciešamie grozījumi Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā

Ņemot vērā, ka aptuveni 85% mājsaimniecību ir kabeļtelevīziju (IP, interneta u. c.) pieslēgumi, bet kabeļoperatoru darbība patlaban EPLL netiek reglamentēta, NEPLP izstrādās likumu grozījumu kopumu, kas paredzēti, lai sakārtotu programmu retranslācijas jomu un lai kabeļoperatoriem tiktu uzlikti noteikti pienākumi, kuru pamatā ir Latvijas nacionālās intereses. Tas atbilst Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvai, kura paredz: „Audiovizuālo mediju pakalpojumi vienlīdz ir kultūras un ekonomikas pakalpojumi. To pieaugošā nozīme attiecībā uz sabiedrību, demokrātiju, jo īpaši nodrošinot informācijas brīvību, viedokļu dažādību un mediju plurālismu, kā arī uz izglītību un kultūru attaisno īpašu noteikumu piemērošanu šiem pakalpojumiem.”

Ievērojot, ka

- Latvija ģeopolitiski ir piederīga Eiropas Savienībai,
- latviešu valodas lietojums valsts elektronisko mediju vidē ir neproporcionāli mazs un neatbilst iedzīvotāju etniskajam sastāvam,

- neregulēta brīvā tirgus ietekmē Latvijā ir izveidojušās divas atšķirīgas (lingvistiskā, ģeopolitiskā, demokrātijas tradīciju un kultūras ziņā) informācijas telpas,
- Krievija elektroniskos medijus mērķtiecīgi izmanto maigās varas (soft power) īstenošanai, mērķtiecīgi veidojot Latvijas iedzīvotāju sabiedrisko domu, lai sekmētu savas ģeopolitiskās intereses,

NEPLP uzskata, ka nepieciešams pieņemt EPLL grozījumus, nosakot normas, kas šo situāciju ietekmētu Latvijas nacionālo interešu virzienā. Šāda prasība atbilst Direktīvai: „Dalībvalstis patur tiesības pieprasīt, lai to jurisdikcijā esošie mediju pakalpojumu sniedzēji ievērotu sīkāk izstrādātus vai stingrākus noteikumus jomās, kuras koordinē šī Direktīva, ja šādi noteikumi ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem.”

- 2.1. Jānosaka kabeļoperatoru tiesisko statusu, programmu paketes jēdzienu, pamatpaketes jēdzienu, pamatpaketes veidošanas principus, kā arī iespēju kabeļoperatoriem retranslēt programmas testa režīmā, papildinot EPLL 1. pantu ar terminu: “testa režīms” – programmu pagaidu retranslēšana bez retranslācijas atļaujas, kā arī papildinot EPLL 19. pantu ar jaunu punktu, nosakot, ka kabeļoperators informē NEPLP par programmas retranslēšanu testa režīmā. Ja NEPLP, izskatot iesniegumu, nav iebildumu par retranslējamās programmas saturu, testa režīms ir uzsākams 10 darba dienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas NEPLP. Testa režīms nedrīkst pārsniegt 3 mēnešus. Nepieciešams juridiski formulēt kabeļoperatora statusu. Likuma grozījumos jāietver obligātus nosacījumus, kuri jāievēro visiem kabeļoperatoriem, kas vēlas sniegt pakalpojumus Latvijas teritorijā. Grozījumiem jānosaka pamatpaketes veidošanas pamatprincipus: pamatpaketē jāiekļauj

Latvijas nacionālo, reģionālo un vietējo televīziju, ES dalībvalstu sabiedrisko televīziju programmas. Noteikumi attiecas uz pamatpaketi, kuru kabeļoperators piedāvā galalietotājam, un tajā iekļautajām programmām. Likuma grozījumi jāizstrādā atbilstoši nacionālajām interesēm, vienlaikus tiem jābūt samērīgiem.

- 2.2. Jānosaka NEPLP pilnvaras EPL reģistrācijas vai īpašnieku maiņas gadījumā. Patlaban Latvijā plašsaziņas līdzekļu pirkšanu un pārdošanu regulē tikai Komerclikums. Likums „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” prasa: „Masu informācijas līdzekļu dibinātājiem un īpašniekiem, kuri ir kapitālsabiedrības, ir pienākums Komerclikumā noteiktajos gadījumos un kārtībā informēt komercreģistra iestādi par to patiesajiem labuma guvējiem.” Ņemot vērā lielo nozīmi, kāda ir EPL īpašniekiem Latvijas nacionālās mediju vides veidošanā, jāizdara grozījumus EPLL un citos normatīvajos aktos, lai EPL reģistrācijas vai īpašnieku maiņas gadījumā NEPLP tiktu piešķirtas tiesības pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamās finansiālās un juridiskās informācijas saņemšanas apstiprināt darījumu atbilstoši nacionālajām interesēm.
- 2.3. Jānosaka programmu tiesību turētāju tiesisko statusu, reģistrācijas kārtību, jāreglamentē programmu piedāvājumu un programmu komplektāciju. Problēma: nav iespējams nopirkt atsevišķu programmu par samērīgu cenu, jo tiek piedāvāts programmu komplekts. Jautājums jārisina sadarbībā ar kabeļoperatoru asociācijām un Konkurences padomi konkurences tiesību ietvaros.
- 2.4. Jāveic mediju lietojuma un sociolingvistisku pētījumu un jāatsakās no televīzijas raidījumu ieskaņošanas, pakāpeniski pārejot uz subtitrēšanu un dublēšanu.

- 2.5. Latviešu valodas proporciju radio un televīzijā jāattiecina uz skatītākajiem un klausītājiem laikiem (prime time), nevis tikai uz programmas kopējo raidlaiku.
- 2.6. Saistībā ar slēptās retranslācijas problēmu nepieciešams noteikt, ka Latvijā veidotam radio programmas saturam jāveido 80% no kopējā raidlaika.
- 2.7. Nepieciešams definēt dažādus interneta TV paveidus, noteikt to regulējumu un reģistrācijas kārtību. Programmu retranslētāja statuss jāattiecina arī uz darbību interneta platformā, respektīvi, jānosaka programmu retranslētāja internetā juridisko statusu. Jānosaka interneta radio definējumu un reģistrācijas kārtību, kā arī valsts nodevas apmēru, izdarot nepieciešamos grozījumus 2013. gada 24. septembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 991 "Noteikumi par valsts nodevu par apraides atļaujas izsniegšanu, retranslācijas atļaujas izsniegšanu un tāda pakalpojumu sniedzēja reģistrāciju, kas sniedz elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumus pēc pieprasījuma". Jautājums jārisina sadarbībā ar VAS „Elektroniskie sakari” un Satiksmes ministriju. Problēma: reģistrēšanās ārzemēs un programmu izplatība Latvijā, iekļaujot programmu piedāvājumā Latvijā aizliegtas reklāmas; nenoteiktība par kabeļoperatora statusa attiecināšanu uz televīzijas programmu retranslētājiem, kas izmanto interneta tehnoloģijas.
- 2.8. Jāprecizē pārrobežu televīzijas definīciju un jāizvērtē atteikšanās no programmu iedalījuma pēc aptveramības zonas.
- 2.9. Jāpapildina neatkarīgo producentu definīciju, paredzot, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim, kuram neatkarīgais producers sniedz pakalpojumus, nedrīkst piederēt vairāk par 25 procentiem balsstiesību vai akciju kapitāla neatkarīgā producenta

